

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2013-1-67 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 13-57/798-337
Karar Tarihi : 09.10.2013

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Kenan TÜRK, Dr. Murat ÇETİNKAYA
Reşit GÜRPINAR, Fevzi ÖZKAN

B. RAPORTÖRLER: Çağlar Deniz ATA, Şamil PİŞMAF, Muhammed Safa UYGUR

C. BAŞVURUDA

BULUNAN : - Ahmet KAPAN
Temsilcisi: Av. Funda ÖZDEMİR
Fatih Cad. Bayhan İş Merkezi Kat:2 No:203 Uşak

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILAN : - Siyam Petrolcülük San. ve Tic. A.Ş.
Çankaya Mah. İsmet İnönü Bulvarı 101. Cad.
Canatan İş Merkezi Kat:10 No:20 Akdeniz/Mersin

- (1) **E. DOSYA KONUSU:** Siyam Petrolcülük San. ve Tic A.Ş.'nin yapmış olduğu dikey anlaşma ve çeşitli uygulamalar yolu ile 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun (4054 sayılı Kanun)'u ve 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği (2002/2 sayılı Tebliğ)'ni ihlal ettiği iddiası.
- (2) **F. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 19.06.2013 tarih ve 3785 sayı ile giren başvuru üzerine hazırlanan 16.07.2013 tarih ve 2013-1-67/İİ sayılı İlk İnceleme Raporu, 13.08.2013 tarihli Kurul toplantısında görüşülmüş ve 13-47/652-M sayı ile önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. İlgili karar uyarınca düzenlenen 03.10.2013 tarih ve 2013-1-67/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (3) **G. İDDİALARIN ÖZETİ:** Başvuruda özetle; Siyam Petrolcülük San. ve Tic. A.Ş. (SİYAM PETROL) lehine tapuya şerh edilen intifa hakkının sona erdirilmemesi nedeniyle anılan şirket hakkında soruşturma açılması talep edilmektedir. Dosya konusuyla ilgili olarak SİYAM PETROL tarafından gönderilen, 20.09.2013 tarih ve 6647 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal eden cevabi yazıda ise; ilgili dikey anlaşmanın 2002/2 sayılı Tebliğin 5. maddesindeki istisna hükmünden faydalandığı belirtilmektedir.
- (4) **H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda; inceleme konusu dikey anlaşmanın 2002/2 sayılı Tebliğ kapsamında 10.01.2018 tarihine kadar grup muafiyetinden yararlandığı, bu nedenle başvuru konusu dikey ilişki ile ilgili olarak 4054 sayılı Kanun çerçevesinde herhangi bir işlem yapılmasına gerek bulunmadığı ve şikâyetin reddinin gerektiği ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

- (5) 2002/2 sayılı Tebliğ hükümleri, anılan Tebliğ'in açıklanmasına ilişkin çıkarılan Dikey Anlaşmalara İlişkin Kılavuz ve Rekabet Kurulu kararları çerçevesinde, bir dikey anlaşmanın Tebliğ'in 5. maddesinde öngörülen istisna hükmü kapsamında kabul edilebilmesi için, malik ile işletici arasında herhangi bir hukuki veya iktisadi bağlantının bulunmaması gerekmektedir.
- (6) Dosya konusu taşınmazın maliki Ahmet KAPAN ile bahse konu istasyonda SİYAM PETROL'ün bayiliğini yapan Şadi Torlak ve Oğulları Kollektif Şirketi (ŞADİ TORLAK)

arasında 08.01.2008 tarihinde 15 yıl süreli bir kira sözleşmesi akdedildiği, sonrasında malik tarafından SİYAM PETROL lehine 31.01.2008 tarihinde 10 yıllık intifa hakkı tesis edilmiş olduğu, akabinde ise SİYAM PETROL ile işletici ŞADİ TORLAK arasında 11.01.2008 tarihinde bayilik sözleşmesi akdedilmiş olduğu görülmektedir. Dosya mevcudu bilgi ve belgelerden, taşınmaz malikleri ile istasyonun işleticisi olan ŞADİ TORLAK arasında bağlantı bulunduğu anlaşıldığından, söz konusu dikey ilişkinin Tebliğ'in 5. maddesinde düzenlenen istisna hükmü kapsamında olmadığı kanaatine varılmıştır.

- (7) Öte yandan Kurulun akaryakıt sektöründe dağıtım şirketleri ile bayileri arasında yapılan dikey anlaşmalara ilişkin olarak daha önce almış olduğu kararlar uyarınca, 18.09.2005 tarihinden önce yapılan ve bu tarih itibarıyla kalan süresi beş yılı aşan dikey anlaşmaların, 18.09.2010 tarihine kadar 2002/2 sayılı Tebliğ ile tanınan grup muafiyetinden yararlanma olanağı bulunmaktadır. 18.09.2005 tarihinden sonra yapılan dikey anlaşmalar ise yapıldıkları tarihten itibaren beş yıl süreyle 2002/2 sayılı Tebliğ ile düzenlenen grup muafiyeti kapsamındadır.
- (8) 2002/2 sayılı Tebliğ ile öngörülen beş yıllık rekabet etmeme yükümlülüğünün süresinin nasıl hesaplanacağı hususunda ise Dikey Anlaşmalara İlişkin Kılavuz'un 34. paragrafında başlangıç tarihi olarak, taraflar arasında süregelen rekabet yasağına dayalı dikey ilişkiye başlangıç teşkil eden ilk anlaşmanın yapıldığı tarihin esas alınacağı; taraflar arasındaki, rekabet yasağı içeren bayilik, işleticilik, tedarik vb. sözleşmeler ile birlikte bu sözleşmelerin süresine etki eden intifa, tapuya şerh edilmiş kira, ekipman gibi sözleşmelerin hepsinin aynı anda ortadan kalktığı tarihin ise, rekabet yasağının sona erme tarihi olarak değerlendirileceği ifade edilmektedir.
- (9) Bununla birlikte geçmiş tarihli Kurul kararlarında, uzun süreden beri devam eden dikey ilişkilerde imzalanan yeni sözleşmelerle dikey ilişkinin de yenilenmesi yeni bir irade beyanı olarak kabul edilmekte ve taraflar arasında yeni bir dikey anlaşmanın yapıldığından bahisle bu durum, grup muafiyeti kapsamındaki sürelerin hesaplanmasında göz önüne alınmaktadır.
- (10) Dikey Anlaşmalara İlişkin Kılavuz'un 35. paragrafında "...Beş yıllık süreyi aşacak şekilde zımnen yenilenebilen rekabet etmeme yükümlülükleri de grup muafiyeti kapsamında değildir. Ancak, süresi beş yılı aşmayan veya beş yıldan sonraki uzatmanın her iki tarafın açık iradesi ile mümkün olduğu ve alıcının beş yıllık süre sonunda rekabet etmeme şartına son vermesini engelleyen herhangi bir durumun olmadığı hallerde rekabet etmeme yükümlülüğü grup muafiyetinden yararlanacaktır..." şeklinde açıklama getirilmiştir. Bu çerçevede 2002/2 sayılı Tebliğ açısından önemli olan husus, anlaşmanın yapıldığı tarihten itibaren en geç beşinci yılın sonunda, bayinin mevcut anlaşmayı sonlandırmak ya da yeniden müzakere ederek azami beş yıllık bir süre için yenilemek konusundaki özgür iradesini tam olarak ortaya koyabilecek olmasıdır.
- (11) Nitekim muhtelif Kurul kararlarında da belirtildiği üzere, taraflar arasında, bayinin mevcut intifa/kira sözleşmesini sonlandırma hakkının bulunduğu, buna karşın aynı dağıtım şirketi ile anlaşma yapmak istediği hususlarının açıkça ifade edildiği ve süre kısaltma işlemine ilişkin taraf iradelerinin yer aldığı ayrı bir yazılı anlaşma imzalanmak, intifa hakkının tesisi aşamasındaki şekil şartlarına aynen uyulmak ve mülkiyet hakkı sahibi ile birlikte intifa/kira hakkı lehtarları tarafından ilgili Tapu Sicil Müdürlüğüne bizzat başvurulmak suretiyle, resmi senet düzenlenerek tapuda intifa/kira hakkı sürelerinin kısaltılması işlemi yapılması ve beraberinde yeni bir bayilik sözleşmesi imzalanması halinde, dikey anlaşmanın azami beş yıllık bir süre için yenilendiğinin kabulü mümkündür. Yine bu değerlendirme ışığında, uzun süreden beri devam eden bir dikey ilişkinin, taraflarca 2002/2 sayılı Tebliğ ile uyumlu olarak yenilenmek istenmesi durumunda, bayilik sözleşmesinin imza tarihi itibarıyla ilgili istasyon üzerinde dağıtım

şirketi lehine kurulu bulunan intifa yahut kira haklarının bakiye süresinin 2002/2 sayılı Tebliğ'de öngörülen beş yıllık sınırdan veya altında olduğu hallerde, usul ekonomisi bakımından tarafların tapuda herhangi bir işlem tesis etmelerine ihtiyaç bulunmadığı değerlendirilmektedir.

- (12) Mevcut dosya bu açıklamalar çerçevesinde incelendiğinde, SİYAM PETROL ile ŞADI TORLAK arasında 10.01.2013 tarihli bir protokol akdedilmiş olduğu, 11.01.2013 tarihinde ise yeniden beş yıllık bir bayilik sözleşmesi imzalandığı anlaşılmaktadır. Bahse konu protokolün "ŞARTLAR" başlığı altında; *"BAYİ/MALİK ve ŞİRKET yeniden 5 (Beş) yıllık süre için Akaryakıt Bayilik Sözleşmesi akdetmeyi karşılıklı özgür iradeleri ile kabul ve taahhüt etmişlerdir. Petrol Piyasası Kanunu ve Rekabetin Korunması Hakkında Kanun ile Rekabet Kurumu'nun tebliğleri gereğince taraflar arasında varılan mutabakat sonucu şirketle bayi arasında yeniden 5 yıllık sözleşme akdedileceğinden tapu maliki Ahmet Kapan'ın şirket lehine verdiği intifa hakkı da resmi senette belirtilen şartlarla aynı şekilde devam edecektir. Taraflar bu hususu şimdiden kabul etmişlerdir."* hükmü yer almaktadır.
- (13) Bu maddeden de anlaşılacağı üzere malikle bağlantılı konumda bulunan ŞADI TORLAK, SİYAM PETROL ile aralarındaki dikey ilişkinin grup muafiyeti süresinin dolduğunu ve bu nedenle istasyon üzerinde kurulmuş bulunan intifa hakkı ile bağlı olmadığını bilerek yeniden bir anlaşma imzalamıştır. Önceki Kurul kararlarından da anlaşılacağı üzere, bu tür irade yenilemelerinde intifa hakkı süresinin dikey anlaşmanın süresiyle uyumlu olması; değilse, uyumlaştırılması gerekmektedir. Dosya kapsamında elde edilen bilgilerden, intifa hakkının 31.01.2018 tarihinde sona ereceği anlaşıldığından bu sürenin uyumlaştırılmasına gerek bulunmadığı ve başvuruya konu dikey ilişkinin 10.01.2018 tarihine kadar 2002/2 sayılı Tebliğ ile tanınan grup muafiyetinden yararlandığı kanaatine varılmıştır.

J. SONUÇ

- (14) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre;
1. Siyam Petrolcülük San. ve Tic A.Ş. ile Ahmet KAPAN arasındaki anlaşmanın 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında 10.01.2018 tarihine kadar grup muafiyetinden yararlandığına,
 2. Bu nedenle 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca şikayetin reddi ile soruşturma açılmamasına
- OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.